

BESLUT

2021-12-23 Dnr: 21/03533

SAKEN

Rapport, SVT1, 2021-09-11, kl.19.30, inslag om ovaccinerade mot covid-19 och dödlighet; fråga om saklighet

BESLUT

Inslaget frias. Det strider inte mot kravet på saklighet.

INSLAGET

I det så kallade löpet visades rubriken ”Corona. Större risk att dö utan vaccin” samtidigt som följande sades.

Elva gånger större risk att dö i covid-19 om man är ovaccinerad, visar ny studie.

I påannonseringen visades en infogad skylt med texten ”Corona. Större risk att dö utan vaccin” och en stillbild på en injektionsflaska och en spruta visades. Nyhetsuppläsaren sa följande.

Risken att dö i covid-19 är elva gånger större för den som inte är vaccinerad jämfört med den som är vaccinerad. Det här visar en ny studie från den amerikanska folkhälsomyndigheten.

I inslaget visades bildsekvenser med bland annat amerikanska vaccintält och en covidavdelning på ett amerikanskt sjukhus. Följande sades av en speaker.

Det var igår som den amerikanska folkhälsomyndigheten CDC publicerade tre stora studier, som har visat hur effektiva covidvaccinerna är. En av studierna har gått igenom mer än 600 000 smittfall i USA mellan april och juli i år. Alltså under den period när deltavarianten tog över. Studien visar att ovaccinerade löper fyra och en halv gånger högre risk att smittas av covid-19 än vaccinerade. De har också tio gånger högre risk att läggas in på sjukhus och elva gånger högre risk att dö.

Därefter intervjuades en svensk professor i vaccinimmunologi som sa att resultaten av studien var unika för att man under en pågående pandemi med ett stort vaccinationsprogram hade kunnat följa effekten av vaccinationerna. Hon sa vidare att resultaten av studien visade att vaccinen fungerade.

Bildsekvenser på bland annat vaccinsprutor i närbild, en äldre kvinna med vårdpersonal i munskydd och människor på en flygplats visades. Speakern fortsatte.

Under studieperioden minskade dock covidvaccinernas skydd mot svår infektion och sjukhusinläggning bland äldre. Bland sjuttiofemplussarna var skyddet 76 procent. Motsvarande siffra för dem mellan 18 och 74 var 86 procent.

Professorn uttalade sig igen.

I vissa åldersgrupper ser man en ökning av sjukhusinläggningar, även bland vaccinerade. Så att det visar ju att de äldre, som har ett svagare immunförsvar också var de som vaccinerades först och det är där som risken ligger att bli sjuk.

Reportern frågade avslutningsvis professorn om det nu var dags för de äldre i Sverige att ta en tredje påfyllnadsdos. Hon svarade att hon tyckte det var dags att agera för att man nu fått de här signalerna och för att USA var jämförbart med Sverige i tid.

ANMÄLAN

Anmälaren invänder mot uttalandena i inslaget om att det är elva gånger högre risk för ovaccinerade att dö av covid-19 jämfört med fullvaccinerade. Anmälaren anför bland annat att indelningen i två grupper, vaccinerade och ovaccinerade, gav en alltför otydlig bild av den verkliga risken och är kritisk till att Sveriges Television AB (SVT) i sammanhanget inte redogjorde för ålder som en riskfaktor. Han ställer sig vidare frågande till vilken ålderskategori som jämfördes och om de som är ovaccinerade men tidigare haft infektionen ingick i studien.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

SVT anser att inslaget överensstämmer med kravet på saklighet och anför i huvudsak följande.

Uppgiften att det var elva gånger högre risk för ovaccinerade att dö av covid-19 jämfört med den som är vaccinerad kom från en ny studie från den amerikanska folkhälsomyndigheten (CDC). Detta handlade om ett sammanslaget värde som forskarna hade tagit fram, alla åldrar över 18 år inräknade. Under rubriken "Diskussion" skrev forskarna bland annat att forskningsresultatet kan vara till hjälp för att förmedla effekten av vaccin i realtid (det vill säga att personer som inte är fullvaccinerade har mer än tio gånger högre risk att dö i covid-19) och för att ge vägledning till förebyggande insatser, såsom vaccinering och icke-medicinska åtgärder.

SVT:s bedömning var att det fanns ett nyhetsvärde i studiens övergripande resultat, vilket också fick stort genomslag i internationell media. Syftet med det korta nyhetsinslaget var inte att gå igenom och redovisa olika aspekter för olika åldrar. I det aktuella inslaget var vinkeln dessutom inte bara de ovaccinerades ökade

risk att dö, utan det handlade även om att covidvaccinernas skydd mot svår infektion och sjukhusinläggning minskade under studietidens gång bland äldre, och att forskaren som intervjuades ansåg att det var dags för en tredje påfyllnadsdos. Detta var en nyhet vid tidpunkten för publicering.

Rapport har vid åtskilliga tillfällen tidigare berättat att äldre personer och riskgrupper/multisjuka har störst risk att avlida i covid-19. *Rapport* har också, upprepade gånger, rapporterat om att personer som redan har haft covid-19 har ett bra antikroppssvar under längre tid och därför ett bättre skydd mot covid-19 än de som inte har smittats.

Även den medicinska vetenskapliga tidskriften BMJ (British Medical Journal) Review som tillämpar peer (referentgranskning) tog upp studiens data och hade rubriken: Covid-19: Enligt en studie från CDC löper ovaccinerade 11 gånger högre risk att dö av deltavarianten.

AKTUELL BESTÄMMELSE

SVT ska utöva sändningsrätten sakligt och med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (13 § i sändningstillståndet).

Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Av ärendet framgår det att den i inslaget nämnda uppgiften om den procentuella risken att dö i covid-19 för ovaccinerade jämfört med vaccinerade var hämtad från en amerikansk studie och att den redovisade ett sammanslaget värde för alla över 18 år. Granskningsnämnden konstaterar att inslagets huvudsakliga fokus var att den aktuella studien bekräftade att covid-19-vaccinerna har effekt på risken att dö av infektionen. Vidare framgick det av intervjun med professorn i vaccinimmunologi och av presentationen av studiens resultat i inslaget att äldre har ett sämre immunförsvar och att covid-19-vaccinernas skydd mot svår infektion och sjukhusinläggning bland äldre minskade under studieperioden. Det förhållande att SVT redogjorde för studiens slutsats om den generaliserande bilden av risken att dö i covid-19 för den som inte är vaccinerad jämfört med den som är vaccinerad, medför enligt nämndens bedömning inte att inslaget strider mot kravet på saklighet.

Detta beslut har fattats av Helena Rosén Andersson, Clas Barkman, Bo-Erik Gyberg, Gunnar Springfeldt, Kristina Åberg och Sofia Olsson Olsén efter föredragning av Hanna Teleman.

För granskningsnämnden

Helena Rosén Andersson

UNDERSKRIFTSSIDA

Detta dokument har undertecknats med elektroniska underskrifter:

NAMN:	Lilian Helena Rosén Andersson
IDENTIFIKATIONSTYP:	Svensk e-legitimation
IDENTIFIKATIONS-ID:	_0688ee4045eec69591776671abf4f4676f
DATUM & TID:	2021-12-22 12:54:56 +01:00

Certifierad av Comfact Signature
Accepterad av alla undertecknare
2021-12-22 12:55:03 +01:00
Ref: 27179SE
www.comfact.se

[Validera dokumentet](#) | [Användarvillkor](#)